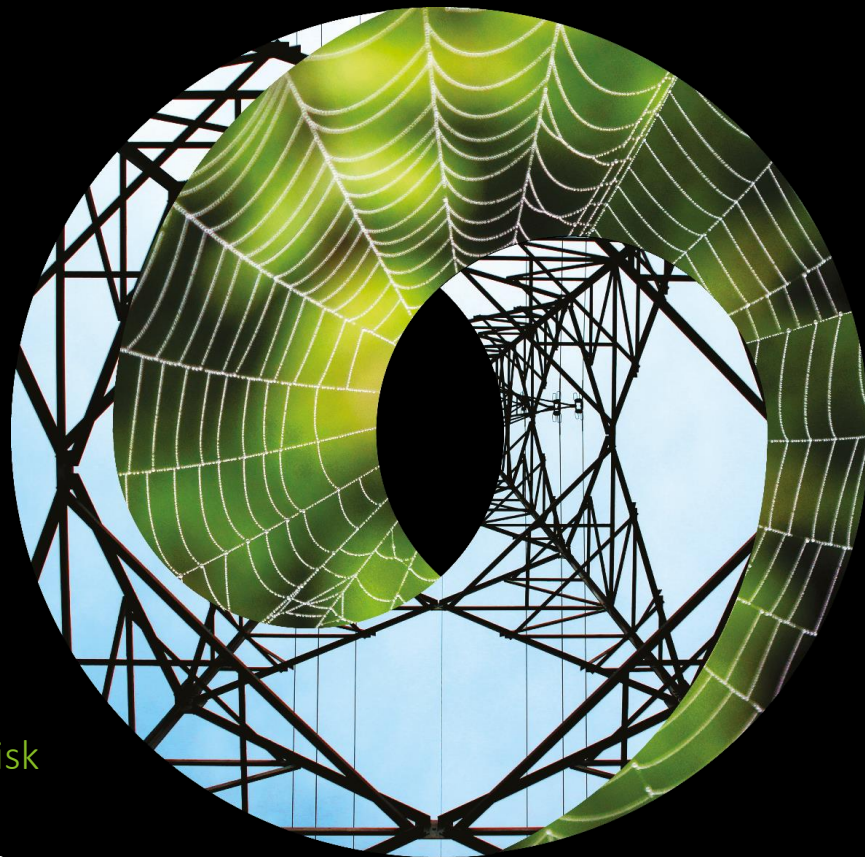

Deloitte.

Åpenhetsloven: Er det typisk
norsk å være god?

Frokostmøte i samråd med Bergen
Næringsråd og Future Proof 5. april 2024

Agenda og foredragsholdere

- Hvordan mennesker og lokalsamfunn påvirkes av næringslivet v/ Jostein Hole Kobbeltvedt
- Ett år med åpenhetsloven – slik rapporterer de fleste v/ Jill Osa og Linn Beathe Hæreid
- Er det typisk norsk å være god, også her? v/ Cecilie Koch Hatlebrekke
- Panelsamtale og spørsmål fra salen. Diskusjon og erfaringsdelinger? v/ Torunn Stangeland, Øistein Jensen, Jostein Hole Kobbeltvedt, og Cecilie Koch Hatlebrekke

Torunn Stangeland

torunn.stangeland@tryg.no | 974 54887

Jostein Hole Kobbeltvedt

jostein.hole.kobbeltvedt@rafto.no | 920 66025

Jill Osa-Svanberg

josa@deloitte.no | 480 14 083

Cecilie Koch Hatlebrekke

chatlebrekke@deloitte.no | 416 49 158

Linn Beathe Hæreid

lhereid@deloitte.no | 975 18 648

Øistein Jensen

oistein.jensen@odjell.com | 952 61 241

FUTURE PROOF

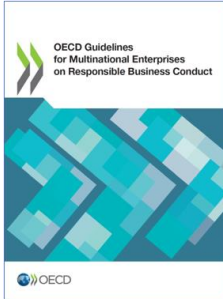
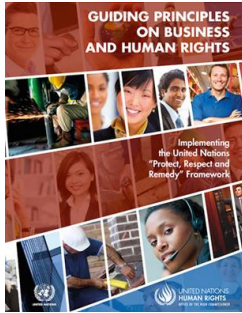

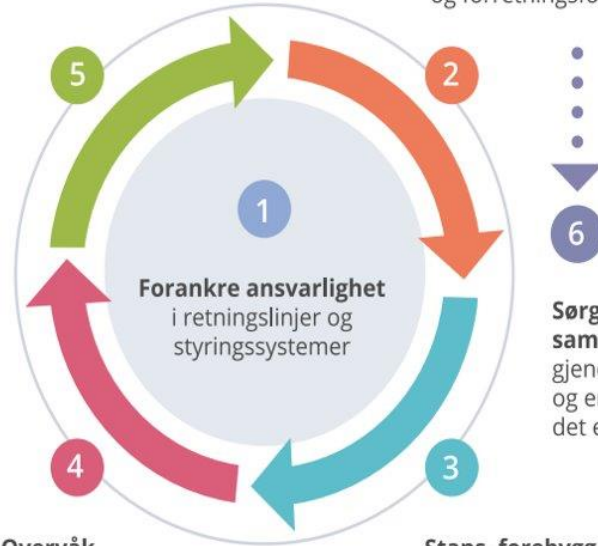

Fra retningslinjer til lov

Kommuniser
hvordan påvirkningen
er håndtert

**Kartlegg og vurder negativ
påvirkning/skade** ut fra egen
virksomhet, leverandørkjede
og forretningsforbindelser

Overvåk
gjennomføring
og resultater

**Stans, forebygg
eller reduser**
negativ påvirkning/skade

**Sørg for, eller
samarbeid om,**
gjenoppretting
og erstatning der
det er påkrevd

Aktsomhetsvurderinger

En metode og prosess for å kartlegge, forebygge, gjøre rede for og følge opp hvordan virksomheten håndterer *faktiske og potensielle negative konsekvenser* av sin virksomhet

Kilde: IBM

STOP
THE
CHOP

MENG
TEVENG
KAYO'

AYEN NEP'NG
KAYU MEH'

PEMBALAKAN
G MENGENAI P
ROPIKA

MENG
TEVENG
KAYO'

MAI
TEBENG
KAYEU ME

STOP
THE
CHOP

AYEN NEP'NG
KAYU MEH'

STOP
THE
CHOP

STOP
THE
CHOP

STOP
THE
CHOP

MAI
TEBENG
KAYEU ME

FUTURE PROOF KONFERANSEN

-ansvar i urolige tider

FUTURE
PROOF

Bergen Høring og Ege Ballstad Plantesamarbeidsforum for særlig og menneskefaglige

1001
Grand Gjet
Pensel
grand1001

GRAND

FUTURE-PROOF-plakaten

FUTURE-PROOF-plakaten skal **samle og synliggjøre** aktører som ønsker **å gå foran i diskusjon og samarbeid** om våre felles utfordringer.

Den skal **utfordre, inspirere, og bidra til kunnskap- og erfaringsdeling.**

Hva forventes ved signert plakat?

- 1) Kontinuerlig forbedring av arbeidet med menneskerettigheter gjennom aktsomhetsvurderinger
- 2) Aktiv deltager gjennom å dele av egen kunnskap og erfaringer med andre

**Det handler ikke om
hvor vi står i dag,
men hvor vi sammen
skal stå i morgen.**

*Alle har noe å bidra
med, og alle har noe å
lære.*

Hvordan?

- Nettverk
- Faglig påfyll
- Erfaringsutveksling
- Dilemmadiskusjoner
- Workshops og samlinger
- Tverrfaglig og bransjespesifikt
- Interaktivt: Spørsmål, innspill og kommentarer

FRYDENBØ

DNB

Akvariet | iBergen

DCF

GRIEG

Nordea

Fana Sparebank

Corvus Energy

Sekkingstad

NorEngros
K.J. Brusdal AS

Harris
RETT RETNING

Tryg

vestbo

nui

ManpowerGroup

ODFJELL

SALMON
GROUP

MARINE BENEFITS

equinor

SparebankenVest

Clara
Venture Labs

Haralds plass
Diakonale Stiftelse

Elmera Group

Deloitte.

aksdal
I MUREN

MagnorVinduet
Bedre får du ikke

pwc

MOLLERENS
SIDEN 1866

Eidesvik

SVERRE W. MONSEN
SINCE 1868

Quantfol.io

SpareBank 1
SR-BANK

adb

ovum

BEEREN
BERG

tietoevry
Tech Services
Norge

BRANN

bybanen
BERGEN LIGHT RAIL

BIR

ARGENTUM

FUTURE PROOF

Forbrukertilsynets kontroll
av åpenhetsloven

Kontroll av åpenhetsloven

Høsten 2023 gjennomførte Forbrukertilsynet en omfattende kontroll av selskapers etterlevelse av åpenhetsloven

500 kontrollerte virksomheter

Variierende kvalitet blant redegjørelsene

Én av fem mangler redegjørelse

Varierende kvalitet blant redegjørelsene

Uklart om tekstene er ment som en redegjørelse

Redegjør i liten grad for negative forhold de har avdekket

Redegjør i liten grad for iverksatte eller planlagte tiltak

Uklart hvilke virksomheter i konsernet redegjørelsen er ment å dekke

Lite arbeid med konkrete risikoer og tiltak

Deloitte sin kontroll
av åpenhetsloven i Bergen

Kontroll av åpenhetsloven - Bergen

Deloitte har undersøkt redegjørelsene til 50 av de største virksomhetene i Bergen

50 kontrollerte virksomheter

Varierende kvalitet blant redegjørelsene, også i Bergen

Ingen oppfyller alle minstekrav

Variierende kvalitet blant redegjørelsene, også i Bergen

Store generelle avvik i konkrete formkrav

- Ingen oppfyller alle minstekrav
- 6% mangler **offentliggjøring** av rapport
- 64% mangler henvisning til **signert** redegjørelse
- 34% angir ikke **periode** for redegjørelsen
- Ett unntak ellers mangler alle konsernredegjørelser **signatur** fra daglig leder og styret i alle datter-selskapene

Variierende kvalitet blant redegjørelsene, også i Bergen

Skjulte varslingskanaler. Over 50% mangler beskrivelse av hvor og hvordan man kan varsle om kritikkverdige forhold.

Variierende kvalitet blant redegjørelsene, også i Bergen

Virksomhetene redegjør i enda mindre grad for negative forhold og avdekka risiko: 4 av 5 har ingen avvik

- Lite dyptgående og kritiske analyser
- Kun fokus på direkte leverandører
- Mangler fokus på risiko i egen virksomhet
- Mangler fokus på risiko hos indirekte leverandører

Variierende kvalitet blant redegjørelsene, også i Bergen

Nesten ingen virksomheter redegjør for **selskapsspesifikke** iverksatte eller planlagte tiltak og effekten av disse.

Som nasjonalt er det meste generelle tiltak som **policy, rutiner, avtaleklausuler og sjekklister**

Variierende kvalitet blant redegjørelsene, også i Bergen

Konsernredegjørelsene er mangelfulle og for generelle.

Som nasjonalt er det uklart:

- Hvilke selskaper redegjørelsen er ment å dekke
- Hvilke **risiko og tiltak** som er knyttet til de de ulike forretningsområde i konsernet
- Hvem som er ansvarlig (ref. formkrav)

Felles for de beste

- Selskapene har **dedikerte ressurser**
- Selskapene har **jobbet med tematikken i flere år** og anses som modne
- Selskapene er **åpne** om sine forbedringsmuligheter og svakheter/mangler
- Rapporterer frivillig i henhold til ulike **andre rammeverk**
- Bærekraftsrapporteringen er **attestert**

Tips til forbedring

- Få de **formelle formkravene** på plass
- Ha en synlig **varslingskanal**
- Ha en synlig **informasjonskanal**
- Vis konsernoversikt og hensynta selskaps- eller virksomheters ulike risiko – påse at alle omfattede selskap **selvstendig oppfyller sine plikter**
- Hensynta **hele verdikjeden** – også etterfølgende ledd
- **Opplys** om ulike konkrete produkter, tjenester og markeder/land
- **Ikke vær naiv** angående brudd på menneskerettigheter i Norge og i egne rekker
- **Følg opp svarene** på utsendte spørreundersøkelser
- Vær mer åpen og **ærlig om prosess og analysearbeid**
- **Implementer** konkrete tiltak
- Vær tydelig på forventet **effekt** av tiltak, og mål effekten
- Ha **dedikerte ressurser** om mulig
- **Integrer menneskerettigheter** i generelle risikomatriser
- Generelle og konkrete **kompetanseløft**
- **Prioriter** ihht. risikovurdering

Er det typisk norsk å være
god, også her?

En rettslig realitetsorientering med
bærekraftsadvokat Cecilie Koch Hatlebrekke

Ansvar for menneskerettigheter

Hvem er ansvarlige for ivaretagelsen av menneskerettigheter?

1948

FN's menneskerettighetserklæring

Staten ansvarlig for å beskytte
menneskerettighetene

2011

FNs veiledende prinsipper for næringsliv og
menneskerettigheter (UNGP)

Bedrifters ansvar for å fremme og
respektere menneskerettigheter

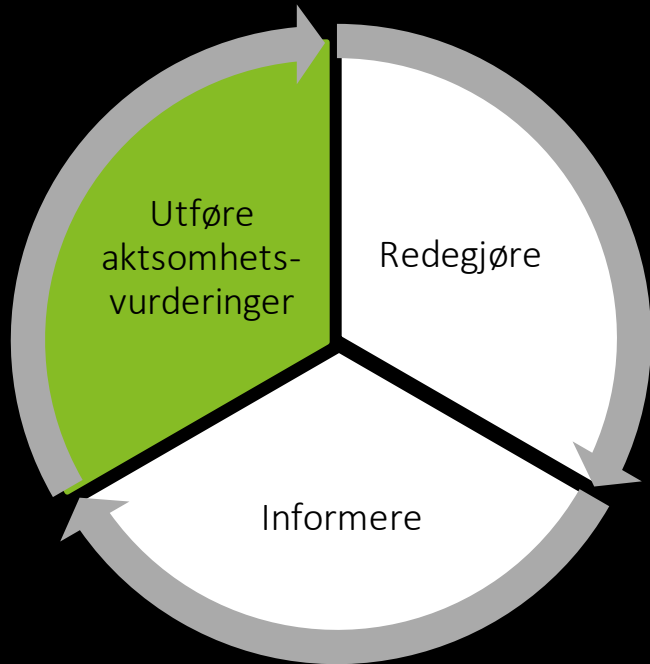

Hva handler dette om?

Selskaper skal sørge for at deres virksomhet ikke har potensiell eller faktisk negativ påvirkning på grunnleggende menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester.

Den rettslige siden

1. Forankre ansvarlighet
2. Kartlegg negative konsekvenser
3. Iverksett tiltak
4. Følg opp tiltakene
5. Kommuniser med berørte interessenter
6. Gjenopprett

Hvilke rettigheter skal beskyttes? | Eksempler

Menneskerettigheter er grunnleggende rettigheter alle har, uavhengig av kjønn, alder, religion, legning, nasjonalitet eller hvor i verden de bor.

«Default» risikovurdering?

Har det etablert seg et mønster for hvordan vi vurderer risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold?

Hva med etterfølgende ledd?

Tilsyn og sanksjoner

Hvordan blir loven fulgt opp, og hva er konsekvensene av brudd på åpenhetsloven?

Forbrukertilsynet er tilsynsorgan med åpenhetsloven

Virkemidler for å ivareta åpenhetslovens formål på best måte:

- Veiledning og dialog
- Tilsyn ved å behandle enkeltsaker – gjennom tips eller kontroller

Rettslige konsekvenser av brudd på åpenhetsloven:

- Forbuds- og påbudsvedtak, for å sikre at virksomheten overholder loven fremover i tid
- Bot (tvangsmulkt) som må betales dersom vedtaket ikke følges
- Overtredelsesgebyr, inntil 4% av virksomhetens årsomsetning eller inntil 25 millioner kroner – hvor det høyeste beløpet anvendes

Omdømmetap er også en risiko ved manglende overholdelse av åpenhetsloven

Typisk norsk?!

Nordkoreanske slaverarbeidere bygget skrog bestilt av norsk verft

Varsler gransking etter bonusavsløringer: – Undergraver organisasjonsfriheten

SV vil kartlegge om organisasjonsfriheten er truet i arbeidslivet, etter at E24 fortalte om hvordan ansatte i Power og Elkjøp utestenges fra bonuser hvis de får tariffavtale.

SV- nestleder Torgeir Knag Fylkesnes i Tore Kristiansen

Rema-kjøpmann skal ha betalt ansatte i utgåtte matvarer

Linn Beathe Hæreid – Deloitte

Øistein Jensen – Odfjell SE

Torunn Stangeland – Tryg

Jostein Hole Kobbeltvedt – Rafto Stiftelsen

Cecilie Koch Hatlebrekke – Deloitte Advokatfirma

Åpenhetsloven: Er det typisk norsk å være god?

Vil du vite mer?

Jill Osa-Svanberg

josa@deloitte.no | 480 14 083 | Audit & Assurance

Cecilie Koch Hatlebrekke

chatlebrekke@deloitte.no | 416 49 158 | Tax & Legal

Linn Beathe Hæreid

lhereid@deloitte.no | 975 18 648 | Audit & Assurance

Markus Rød Låstad

mlastad@deloitte.no | 913 48 318 | Tax & Legal

Silje Fossdal

sifossdal@deloitte.no | 952 68 790 | Audit & Assurance